Onderzoek Wet Natuurbescherming
Herinrichting Den Ilp 85, Den Ilp

22 december 2023, Hippolytushoef

Opdrachtgever:

AMB Advies
Korte Bosweg 55
1756 CA ‘t Zand

Tel: 06-29148106

e-mail: info@ambadvies.nl

Opdrachtnemer:

Bureau Aandacht Natuur
Slingerweg 85
1777AG Hippolytushoef

Tel: 0227-595576
Mob: 06-24818383

e-mail: aandachtnatuur@kpnmail.nl
www.aandachtnatuur.nl

Inhoudsopgave

1. Inleiding…….. blz. 2
1.1 Aanleiding en doel…….. blz. 2
1.2 De Wet Natuurbescherming..…….. blz. 2

2. Huidige situatie en methode…..... blz. 6
2.1 Gebieds- en planbeschrijving..…… blz. 6
2.2 Ligging t.o.v. Natura 2000 gebieden, NNN en natuurverbindingen…….blz. 8
2.3 Houtopstanden..…….. blz. 9
2.4 Methode……..…….. blz. 9

3. Resultaten soortbescherming…..…….. blz. 12
3.1 Flora…….....blz. 12
3.2 Vogels…….....blz. 12
3.3 Zoogdieren..…….. blz. 13
3.3 Amfibieën en reptielen..…….blz. 15
3.4 Overige beschermde soorten.....blz. 16

4. Resultaten gebiedsbescherming..…….. blz. 17
4.1 Voortoets Natura 2000 gebieden..…….....blz. 17
4.2 Natuurnetwerk Nederland (NNN) ……....blz. 20
4.3 Bijzonder Provinciaal Landschap..…….....blz. 22
4.3 Overige aspecten gebiedsbescherming..…….. blz. 22

5. Conclusies en advies…..…… blz. 23
5.1 Soortbescherming ……..…….....blz. 23
5.2 Gebiedsbescherming..…….. blz. 25
5.3 Houtopstanden..…….....blz. 26

Literatuurlijst……...……blz. 27

Bijlage 1: Toelichting Wet Natuurbescherming

1. Inleiding

In opdracht van AMB advies heeft een verkennend onderzoek (quickscan) in het kader van de Wet Natuurbescherming plaatsgevonden voor de herinrichting van een perceel aan Den Ilp 85 te Den Ilp. Het verkennend veldonderzoek heeft op 25 juli 2023 plaatsgevonden. Op basis van het verkennend onderzoek is bepaald dat nader onderzoek noodzakelijk is naar het voorkomen van noordse woelmuis, waterspitsmuis en kleine marterachtigen. Het nader onderzoek heeft in de periode van september t/m december plaatsgevonden. De bevindingen van dit veldonderzoek aangevuld met literatuurgegevens worden hieronder verder besproken.

Figuur 1. Ligging van de planlocatie aan Den Ilp 85 te Den Ilp

1.1 Aanleiding en doel

De initiatiefnemer is voornemens om de projectlocatie aan de Den Ilp 85 opnieuw in te richten voor woningbouw. In verband met de (mogelijke) aanwezigheid van de beschermde soorten op de projectlocatie, heeft ten behoeve van deze ontwikkeling op 25 juli 2023 en in de periode van 15 september t/m 7 december een veldonderzoek in het kader van de Wet Natuurbescherming plaatsgevonden. Het veldonderzoek is uitgevoerd door Bureau Aandacht Natuur met als doel om vast te stellen of de beoogde locatie een functie heeft voor beschermde dier- en plantensoorten.

1.2 Wet Natuurbescherming

Per 1 januari 2017 is de Wet Natuurbescherming in werking getreden en richt zich op de bescherming van natuurgebieden, -verbindingen, planten- en diersoorten en houtopstanden. Deze wet gaat uit van het 'nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten of gebieden in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk. Centraal hierbij staat de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen ‘voldoende zorg’ in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving.

Hieronder volgt een beknopte toelichting van de verschillende onderdelen in de Wet Natuurbescherming. Voor een meer uitgebreide toelichting wordt verwezen naar bijlage 1.

Gebiedsbescherming
Met de gebiedsbescherming zijn de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn in de Nederlandse wetgeving geïmplementeerd. De beschermde gebieden uit de beide richtlijnen zijn hiermee opgenomen in de zogeheten Natura 2000-gebieden. Andere binnen de Wet Natuurbescherming te beschermen gebieden zijn aangewezen als Natuurnetwerk Nederland (NNN), natuurverbinding of provinciaal landschap.
Voor ieder Natura 2000 gebied dient te worden getoetst aan de hiertoe aangewezen instandhoudingsdoelstellingen. Een onderdeel hiervan is tevens de beoordeling van externe effecten zoals de stikstof-emissie van projecten ten opzichte van eventueel aanwezige stikstofgevoelige habitats in Natura 2000-gebieden.
Voor de NNN, natuurverbindingen of andere beschermde gebieden gelden andere toetsingscriteria. Hierbij gaat het om een toetsing van de 'wezenlijke' of 'landschappelijke' waarden van een gebied of natuurverbinding. De regelgeving met betrekking tot deze gebieden is vastgelegd in de Omgevingsverordening van de betreffende provincie.

Soortbescherming
De soortbescherming binnen de Wet Natuurbescherming kent drie beschermingsregimes, namelijk voor soorten van de Vogelrichtlijn, de Habitatrichtlijn (inclusief het verdrag van de Bern en Bonn) en een apart beschermingsregime voor 'andere soorten' die vanuit nationaal oogpunt beschermd zijn. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade aan soorten en/of hun (functionele) leefomgeving mag worden toegebracht, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij-principe'). Centraal hierbij staat de zorgplicht, wat inhoudt dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving.
Om de instandhouding van de wettelijk beschermde soorten te waarborgen, moeten negatieve effecten op die instandhouding voorkomen worden. De mate van negatieve effecten is afhankelijk van soort, locatie en aard van de ingreep. Voor de soortbescherming zijn per beschermingsregime dan ook een aantal verbodsbepalingen van kracht.

- Vogelrichtlijnsoorten

Op alle vogels is het beschermingsregime van paragraaf 3.1 van de Wet Natuurbescherming van toepassing. Hiermee is het verboden om in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen en worden ze voornamelijk tijdens de broedperiode beschermd. Voor het verstoren van broedende vogels of nesten kan in het belang van een ruimtelijk ingreep of bestendig beheer en onderhoud geen ontheffing of vrijstelling worden verkregen. Buiten het broedseizoen mogen de nestplaatsen, zonder ontheffing, worden verstoord, mits dit niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.
Daarnaast zijn de voortplantings- en vaste rust- of verblijfplaatsen van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd (mits niet definitief verlaten). Het betreft nesten van boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespendief en zwarte wouw.
Negatieve effecten dienen te worden voorkomen door voorafgaand aan het project mitigerende (verzachtende) maatregelen op te stellen en uit te voeren. Als ondanks het treffen van mitigerende maatregelen niet kan worden voorkomen dat de verbodsbepalingen worden overtreden is een ontheffing noodzakelijk, maar kan alleen op grond van de volgende belangen worden afgegeven:
- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;

- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora of fauna;
- voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt,
- om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan;

Een ontheffing kan mogelijk verleend worden, als door de maatregelen geen verslechtering van de staat van instandhouding van vogelsoort(en) optreedt.

- Habitatrichtlijnsoorten

Deze soorten worden beschermd op grond van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn. Op deze soorten is het beschermingsregime van paragraaf 3.2 van de Wet Natuurbescherming van toepassing. Het is hierbij verboden om soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, dan wel hun vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren te beschadigen, te vernielen of te rapen. Ook het opzettelijk verontrusten van bedoelde diersoorten is niet toegestaan.
Met betrekking tot de hierin opgenomen plantensoorten is het verboden om deze in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
Voor het verstoren van deze soorten kan in het belang van een ruimtelijk ingreep of bestendig beheer en onderhoud geen ontheffing of vrijstelling worden verkregen. Negatieve effecten en daarmee een ontheffingsaanvraag dienen te worden voorkomen door voorafgaand aan het project mitigerende (verzachtende) maatregelen op te stellen en uit te voeren. Als ondanks het treffen van mitigerende maatregelen niet kan worden voorkomen dat de verbodsbepalingen worden overtreden is een ontheffing noodzakelijk, maar kan alleen op grond van de volgende belangen worden afgegeven:

- in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Een ontheffing kan mogelijk verleend worden, als door de maatregelen geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van Europees beschermde soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

- “Andere” nationaal beschermde soorten

Dit betreffen de overige soorten welke bescherming vanuit nationaal oogpunt behoeven. Op deze bijlage staan soorten uit de soortgroepen zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten. Het betreft een limitatieve lijst waarvoor het beschermingsregime van paragraaf 3.3 van de Wet Natuurbescherming van toepassing is. Het is hierbij verboden om soorten opzettelijk te doden of te vangen, dan

wel hun vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen. Met betrekking tot de hierin opgenomen plantensoorten is het verboden om deze in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
Het beschermingsregime voor deze 'nationaal' beschermde soorten is geïnspireerd op de Habitatrichtlijn, maar zijn in sommige opzichten minder streng. Zo zijn de hierboven genoemde verboden niet van toepassing op de bosmuis, huisspitsmuis of veldmuis, voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden. Tevens is het mogelijk om voor deze soorten een ontheffing of vrijstelling te verkrijgen in het kader van een ruimtelijke inrichting dan wel bestendig beheer en onderhoud. Ten aanzien van de ruimtelijke ordening en bestendig beheer is per provincie voor een aantal soorten een aparte vrijstellingslijst opgesteld. Het betreft veelal algemeen voorkomende soorten uit het beschermingsregime ‘andere’ beschermde soorten.

Bescherming houtopstanden
Voor het vellen van bomen buiten de bebouwde kom[1] in een houtopstand groter dan 10 are of een bomenrij van meer dan 20 bomen, dient dit vooraf te worden gemeld/ aangevraagd. De initiatiefnemer is hierbij tevens verplicht om hetzelfde areaal te herplanten.

Ontheffing, vrijstelling of vergunning
Bij werkzaamheden waarbij een schadelijk effect optreedt voor beschermde soorten of gebieden, is een vergunning, ontheffing of vrijstelling nodig. De verantwoording van de Wet Natuurbescherming ligt nagenoeg geheel bij de Provincies en voorziet in één rechts-document, waarmee zowel een vergunning als ontheffing kan worden verleend.
Voor locatie gebonden ingrepen die in de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO) staan vermeld kan de ontheffings- en/of vergunningsaanvraag worden aangehaakt bij de omgevingsvergunning. De gemeente is het bevoegd gezag voor de aanvraag van een omgevingsvergunning. Bij de omgevingsvergunning vindt de natuur-toestemming plaats in de vorm van ‘Verklaringen van geen bedenking’ (Vvgb). De ‘Verklaring van geen bedenkingen’ wordt onder de Wet Natuurbescherming afgegeven door de provincie aan de gemeente. Als er geen Vvgb kan worden afgegeven door de provincie, kan de omgevingsvergunning niet verleend worden door de gemeente.
De eindverantwoordelijkheid voor de aan te leveren informatie ligt bij de aanvrager/initiatiefnemer. Gemeenten zijn als bevoegd gezag omgevingsvergunning er mede verantwoordelijk voor om te beoordelen of een aanvraag omgevingsvergunning compleet is.

Het is ook mogelijk om een aparte ontheffing soortenbescherming of vergunning gebiedsbescherming in het kader van de Wet Natuurbescherming aan te vragen bij de desbetreffende provincie (bevoegd gezag). Voor initiatieven die niet vallen binnen de activiteiten van een omgevingsvergunning is dit eveneens van toepassing.

[1] *De begrenzing van de bebouwde kom zoals vastgesteld door het college als “bebouwde kom Boswet”*

2. Huidige situatie en methode

2.1 Gebieds- en planbeschrijving

De planlocatie is gelegen in de gemeente Landsmeer, aan de oostzijde van het lintdorp Den Ilp. De planlocatie betreft een lege kavel welke in gebruik is geweest als jachthaven, maar al enkele jaren niet meer wordt gebruikt. De oostzijde van het terrein is inmiddels

Figuur 2. Huidige situatie van de planlocatie aan Den Ilp 85 te Den Ilp.

behoorlijk verruigt en bestaat uit een rietvegetatie met een dicht braamstruweel. Alleen de westzijde (straatzijde) van het perceel is nog redelijk open en wordt gebruikt als stalling van werktuigen en lopen er hangbuikzwijnen om de vegetatie kort te houden. Aan de zuidzijde van de kavel is een watergang aanwezig, wat naar de weg toe versmalt tot een kavelsloot. Langs de noordzijde van het perceel is een smalle boomsingel aanwezig.

Het hierboven beschreven terrein zal opnieuw worden ingericht ten behoeve van woningbouw. Aan de voorzijde van de kavel zal een vrijstaande woning worden gebouwd, met verder naar achteren nog vier twee-onder-een-kapwoningen in de vorm van schuurwoningen. Ten behoeve van de beoogde herinrichting wordt er vanuit gegaan dat de aanwezige terreintypen grotendeels zullen verdwijnen. De singel ten noorden van het plangebied blijft als erfafscheiding gehandhaafd, zie figuur 3.

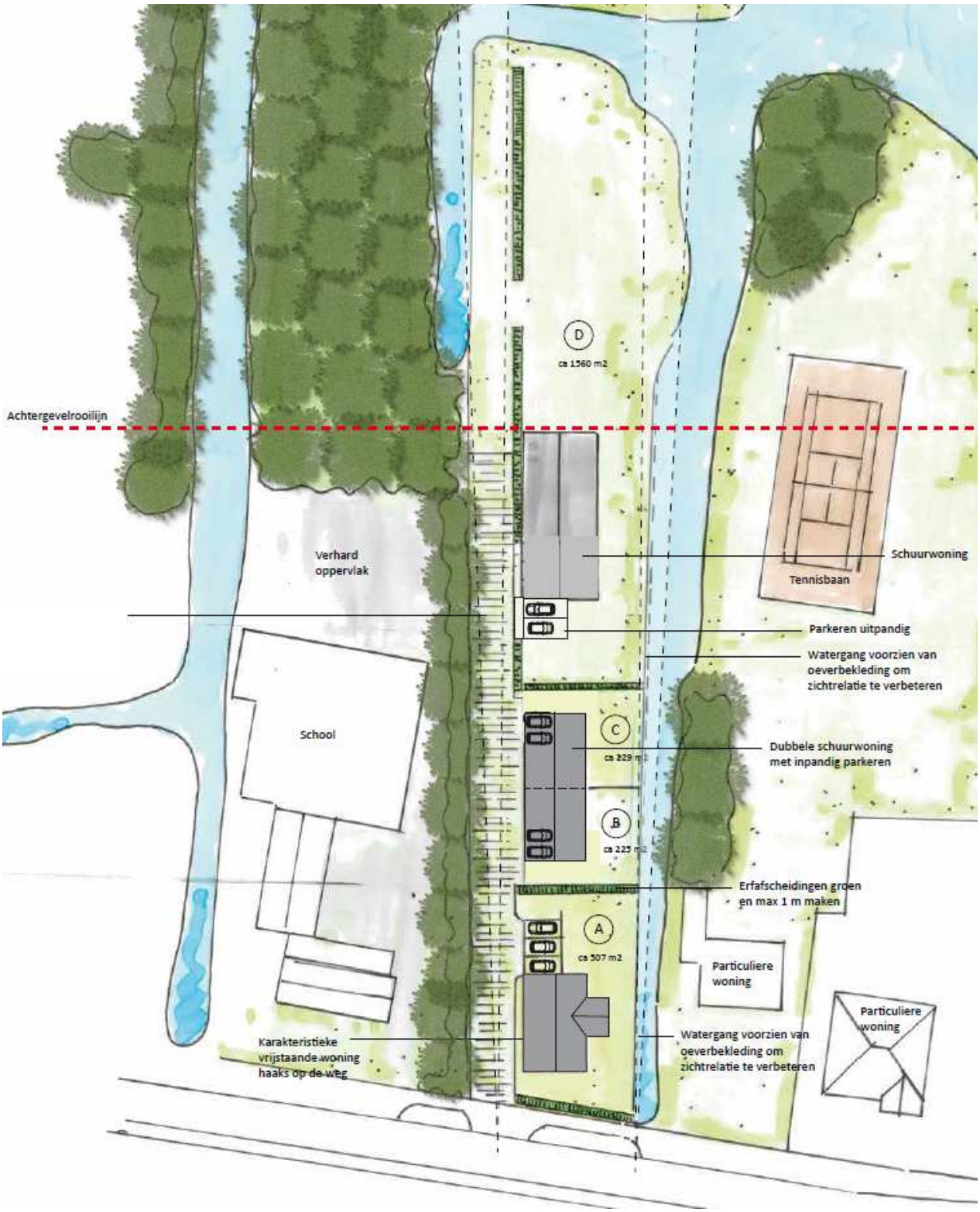

Figuur 3. Inrichtingsschets beoogde situatie.

2.2 Ligging t.o.v. Natura 2000 gebieden, NNN en natuurverbindingen

De planlocatie is gelegen in een Bijzonder Provinciaal Landschap en grenst direct aan een gebied dat is begrenst als Natuurnetwerk Nederland (NNN), zie figuur 4. Het dichtstbijzijnde Natura 2000 gebied betreft Ilperveld, Varkensland, Oostzanderveld & Twiske en ligt op nog geen 50 meter afstand van het plangebied.

Figuur 4. Ligging van de planlocatie in Bijzonder Provinciaal Landschap (donker groen) en aan de NNN (licht groen) en t.o.v. het Natura 2000 gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske.

Figuur 5. Gekarteerde habitattypen in de omgeving van het plangebied

Het Natura 2000 gebied ter hoogte van de projectlocatie is aangewezen als zowel habitatricht- als vogellijngebied en ligt hoofdzakelijk aan het habitattype H91D0 Hoogveenbossen, zie figuur 5. Verder naar het zuidwesten ligt een klein perceel met het habitattype H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietland). Met de aanwijzing als NNN, bevat de oostzijde van het projectgebied de aanwijzing om de watergangen nog om te vormen naar natuur. De aangreenzen waterelementen hebben het beheertype N04.02 zoete plas en zijn in de omgeving de beheertypen N12.02 Kruidenrijk- en faunarijk grasland en N14.02 Hoog- en Laagveenbossen, zie figuur 6.

Figuur 6. Aangewezen beheertypen in de omgeving van het plangebied

De projectlocatie ligt verder niet aan een natuurverbinding en maakt hier geen onderdeel van uit.

2.3 Houtopstanden

Op de planlocatie is geen sprake van een beschermde houtopstand zoals bedoeld in de Wet Natuurbescherming. De windsingel op de erfgrens blijft gehandhaafd en verder zijn er enkele solitaire bomen aanwezig en wordt het perceel gekenmerkt door jonge opslag.
Tevens valt het westelijk deel van het perceel binnen de grens bebouwde Wet Natuurbescherming.

2.4 Methode

Op 25 juli 2020 heeft overdag een verkennend veldbezoek plaatsgevonden aan de hierboven beschreven projectlocatie. Het onderzoek heeft zich gericht op het voorkomen of mogelijk voorkomen van beschermde plant- en diersoorten binnen of in de directe omgeving van de projectlocatie.

In de periode van 19 t/m 26 oktober 2023 is een onderzoek naar het voorkomen van beschermde muissoorten uitgevoerd. Hierbij is gebruik gemaakt van zogenaamde inloopvallen (*Heslinga live-traps*), zie figuur 5. De rietvegetatie en oeverzones op de achterste helft van het perceel vormen geschikt leefgebied voor de strikt beschermde soort waterspitsmuis en noordse woelmuis. Het onderdeel van de projectlocatie met geschikt leefgebied is zo'n 1800m^2 groot. Hierbij is volstaan met één onderzoeksraai met 22 inloop vallen, die per twee in één rij uitgezet worden op een minimale afstand van tien meter van elkaar. Bij de situering van de raaien is goed gekeken naar geschikt biotoop voor noordse woelmuis en waterspitsmuis. De inloopvallen zijn voornamelijk uitgezet op locaties waar veel dekking aanwezig is in de vorm van een ruigtekruiden vegetatie en/of riet en nabij de aanwezigheid van water. Voor de situering van de onderzoeksraaien zie figuur 5.

Figuur 5. Situering van de live-traps in het projectgebied.

Het muizenonderzoek heeft plaatsgevonden in de periode 19 t/m 26 oktober 2023. De vallen zijn twee keer per etmaal gecontroleerd. Tussen 19 en 23 oktober heeft de pre-bait periode plaatsgevonden. De vallen zijn hierbij niet actief, waardoor muizen vrij in en uit kunnen lopen. Op de ochtend van 24 oktober 2023 is de eerste controle uitgevoerd. Als (lok)voer is een mengsel van pindakaas, wortel en een zadenmengsel gebruikt, ten behoeve van (water)spitsmuis zijn daar meelwormen aan toegevoegd. Daarnaast is er hooi in de inloopvallen gedaan, aangezien ook deze geur muizen aantrekt. De vallen worden na een vangst opnieuw voorzien van vers (lok)voer en hooi. In totaal hebben er drie vangnachten plaatsgevonden met in totaal vijf vangmomenten. Dit is voldoende om een goed beeld de krijgen van de aanwezige muissoorten (*Koelman (VZZ), sept. 2007*).

In verband met de herinrichting van het perceel is tevens beoordeeld dat functioneel leefgebied voor kleine marterachtigen zoals wezel, bunzing of hermelijn kan worden aangetast. Met behulp van cameravallen is conform de handreiking kleine marters (*Provincie Noord-Holland*) onderzoek verricht naar het voorkomen van deze soorten. Het verruigde terreindeel, geschikt als leefgebied voor kleine marterachtigen, is circa 0,25 hectare groot. Conform de handreiking dienen 4 cameravallen per hectare worden ingezet. Aangezien de oppervlakte betrekking heeft op een kleine 25% van één hectare, zou in theorie kunnen volstaan met één cameraval. Echter heeft de inventarisatie niet in de optimale periode (mei t/m augustus) plaatsgevonden en is het aantal cameravallen conform de handreiking kleine marterachtigen in relatie tot soortbescherming (*provincie Noord-Brabant)* verdubbeld en twaalf weken in het veld geplaatst. In de periode van 14

september t/m 7 december zijn 2 mostela's/struikrover in de rietruigte binnen het plangebied geplaatst. De mostela's/struikrovers bestaan uit een (marter)box met aan weerszijde een opening van 80 mm, waardoor zowel de kleinere soorten wezel en hermelijn, als ook een grotere soort als bunzing of zelfs steenmarter naar binnen kan. De mostela's zijn geplaatst tussen de ruigtekruidenvegetaties en aanwezige struweel. bij de camera's is een lokstof (een geperforeerd blikje kattenvoer) aangebracht om de trefkans te vergroten. In figuur 6 is een overzicht weergegeven van de locaties van geplaatste cameraval en mostela's in het projectgebied.

Figuur 6. Locaties van mostela's (oranje driehoek) in het verruigde deel van de planlocatie.

Verder is op basis van literatuurgegevens beoordeeld of beschermde soorten (kunnen) voorkomen.

3. Resultaten soortbescherming

Tijdens het veldonderzoek zijn met uitzondering van enkele vogelsoorten en wezel uitsluitend algemeen voorkomende beschermde soorten aangetroffen. Gezien de ligging nabij het Natura 2000 gebied Ilperveld Hieronder worden per soortgroep de bevindingen van het onderzoek verder omschreven en aangegeven welke beschermde soorten eventueel te verwachten dan wel uit te sluiten zijn binnen de projectlocatie.

Tabel 1. Te verwachten beschermde soorten binnen het plangebied.

soortgroep	te verwachten beschermde soorten	functie plangebied
flora	-	-
vogels	algemene vogelsoorten	broed- en foerageergebied
zoogdieren	algemeen voorkomende zoogdieren	leefgebied
	marterachtigen (wezel)	leefgebied
	vleermuizen	foerageergebied
	noordse woelmuis / waterspitsmuis	-
amfibieën	algemeen voorkomende amfibieën	landhabitat
reptielen	ringslang	-
overige soorten	-	-

3.1 Flora

Circa twee-derde van de projectlocatie bestaat uit een rietruigte, overwoekerd met braam en opslag van boswilg, schietwilg, gewone es, gewone els, gewone esdoorn en ruwe berk. In het meer open terreindeel stonden soorten varkensgras, duizendblad, smalle weegbree, rolklaver, pitrus, vogelmuur, madelief, liggend vetmuur, hondsdraf, ridderzuring, zwarte mosterd, blaartrekkende boterbloem, kruipende boterbloem, honingklaver, rode klaver, witte klaver, melganzevoet, zilverschoon en kruipganzerik. Langs de oeverzones waren soorten als wolfspoot, watermunt, waterzuring, grote lisdodde, moerasbastaardwederik, waternavel en gele lis aanwezig.
Beschermde plantensoorten of vegetatietypen waarbij verwacht wordt dat beschermde flora voorkomt zijn niet aangetroffen. Aan de hand van huidige verspreidingsgegevens (*FLORON/NDFF, 2021*) zijn binnen het betreffende atlasblok (5x5km) tevens geen waarnemingen bekend van beschermde plantensoorten en worden op basis van de aanwezige terreintypen ook niet verwacht binnen de projectlocatie.

3.2 Vogels

In de omgeving van het projectgebied zijn enkele vogelsoorten zoals merel, zanglijster, zwartkop, koolmees, wilde eend, krakeend en waterhoen waargenomen. Gezien de aanwezige biotooptypen en tijd van het jaar, kan worden verwacht dat verschillende soorten riet- en watervogels en vogels van bos en struweel binnen het plangebied tot broeden komen.
Op de locatie zijn echter geen aanwijzingen gevonden die wijzen op de aanwezigheid van vogelsoorten met een jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaats. In de singel en bomen in de directe omgeving zijn geen (mogelijke) nestlocaties van roofvogels of uilen aangetroffen. Met betrekking tot eventueel gebouw bewonende jaarrond beschermde

soorten zoals huismus, gierzwaluw of kerkuil hebben de plannen geen betrekking, aangezien bebouwing ontbreekt binnen het plangebied.

3.3 Zoogdieren

Op de projectlocatie zijn met uitzondering van wezel, voornamelijk algemeen voorkomende zoogdieren aangetroffen.
Met het muizenonderzoek zijn 5 soorten muizen aangetroffen en betreffen uitsluitend de algemeen voorkomende beschermde soorten huisspitsmuis, rosse woelmuis, dwergmuis, bosmuis en bosspitsmuis, zie tabel 2. De zwaar beschermde muissoorten noordse woelmuis en waterspitsmuis zijn niet aangetroffen tijden het muizenonderzoek in oktober 2023.

Tabel 2. Resultaten muizenonderzoek Den Ilp 85.

datum: 24-10-2023		datum: 24-10-2023		datum: 25-10-2023		datum: 25-10-2023		datum: 26-10-2023	
Perceel Den Ilp		Perceel Den Ilp		Perceel Den Ilp		Perceel Den Ilp		Perceel Den Ilp	
Tijdstip: 7:30 uur		Tijdstip: 18:30 uur		Tijdstip: 7:30 uur		Tijdstip: 18:30 uur		Tijdstip: 7:30 uur	
1	huisspitsmuis	1	bosspitsmuis	1	huisspitsmuis	1	x	1	bosmuis
	huisspitsmuis		x		x		x		x
2	huisspitsmuis	2	x	2	huisspitsmuis	2	x	2	huisspitsmuis
	x		x		x		x		x
3	bosmuis	3	dwergmuis	3	bosmuis	3	x	3	huisspitsmuis
	huisspitsmuis		x		x		x		x
4	dwergmuis	4	huisspitsmuis	4	huisspitsmuis	4	huisspitsmuis	4	huisspitsmuis
	x		dwergmuis		x		dwergmuis		bosmuis
5	x	5	x	5	dwergmuis	5	dwergmuis	5	huisspitsmuis
	x		x		dwergmuis		x		dwergmuis
6	rosse woelmuis	6	x	6	x	6	dwergmuis	6	bosmuis
	huisspitsmuis		x		x		x		x
7	huisspitsmuis	7	dwergmuis	7	rosse woelmuis	7	x	7	rosse woelmuis
	x		x		x		x		x
8	rosse woelmuis	8	x	8	x	8	x	8	rosse woelmuis
	x		x		x		x		x
9	rosse woelmuis	9	huisspitsmuis	9	huisspitsmuis	9	x	9	rosse woelmuis
	huisspitsmuis		x		x		x		x
10	bosmuis	10	x	10	bosmuis	10	rosse woelmuis	10	rosse woelmuis
	huisspitsmuis		x		x		x		x
11	rosse woelmuis	11	x	11	rosse woelmuis	11	x	11	huisspitsmuis
	x		x		x		x		x

Ook met het cameraonderzoek naar kleine marterachtigen zijn een aantal algemeen voorkomende muissoorten waargenomen en betreffen bosmuis, huisspitsmuis en rosse woelmuis. Andere algemeen voorkomende beschermde soorten zoogdieren die op de projectlocatie verwacht kunnen worden betreffen haas, vos en egel. Genoemde soorten of sporen daarvan zijn niet waargenomen gedurende het nader onderzoek. Binnen de Wet Natuurbescherming geldt voor de algemeen voorkomende beschermde soorten een vrijstelling in het kader van de ruimtelijke ordening of bestendig beheer. Uiteraard blijft ook voor deze soorten de algemene zorgplicht zoals bedoeld in de Wet Natuurbescherming van toepassing.

Met betrekking tot de zwaarder beschermde soorten is het mogelijk dat vleermuizen en verschillende soorten marterachtigen zoals wezel, hermelijn, bunzing, steenmarter of boommarter voorkomen in de omgeving van de projectlocatie. Met betrekking tot boommarter zijn er geen nesten of boomholten aangetroffen die geschikt kunnen zijn als verblijfplaats voor deze soort. Gezien de aanwezigheid van rietoevers en verruigde terreintypen is nader onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van (kleine) marterachtigen. Met uitzondering van een éénmalige waarneming van wezel op 15 oktober 2023 zijn er geen camerabeelden van (kleine) marterachtigen opgenomen op de projectlocatie. Naast wezel zijn er op de cameravallen bosmuis, huisspitsmuis en rosse woelmuis waargenomen. Voor de waargenomen soorten op de camerabeelden per locatie, zie figuur 7 en 8.

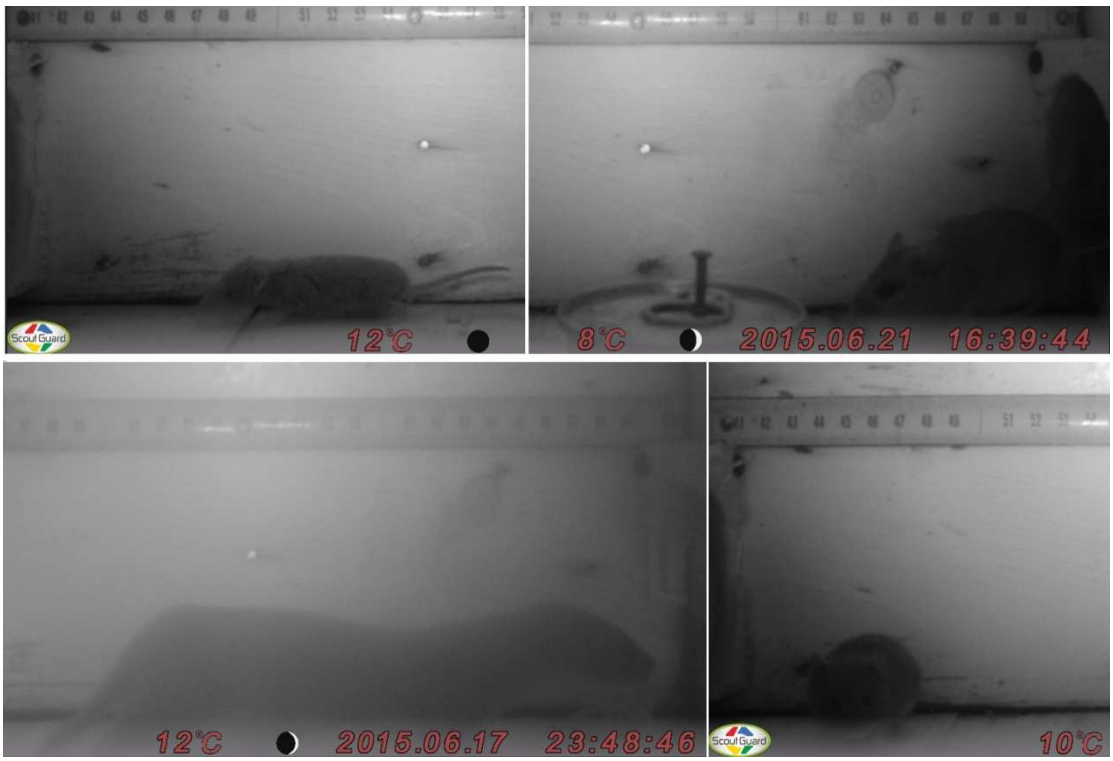

Figuur 7. Camerabeelden van huisspitsmuis (linksboven), bosmuis (rechtsboven), wezel (linksonder) en rosse woelmuis (rechtsonder) van de camera aan de zuidzijde van het perceel.

Verder kan de projectlocatie een geschikt foerageergebied vormen voor vleermuizen. Van mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen is op de locatie geen sprake. Bomen met geschikte holten zijn niet aanwezig en ook (geschikte) bebouwing ontbreekt binnen de projectlocatie. Gezien de situering van de projectlocatie tussen het dorpslint en een bos- en waterrijk gebied van het Ilperveld, wordt niet verwacht dat de projectlocatie van essentieel belang is voor vleermuizen. Aanliggende waterelementen vormen geen doorgaande structuur, welke een vliegroute kunnen vormen voor soorten als meer- of watervleermuis. De windsingel ten noorden van het plangebied vormt eveneens geen doorlopende groenstructuur in een verder open gebied, maar sluit aan bij andere bospercelen, waardoor niet wordt verwacht dat de projectlocatie een belangrijk onderdeel zal uitmaken van het foerageergebied of een vliegroute van vleermuizen. Daarbij zijn de windsingel en waterelementen niet onderhevig zijn aan de herinrichting, waarmee de functie van deze elementen voor vleermuizen niet verloren gaan.

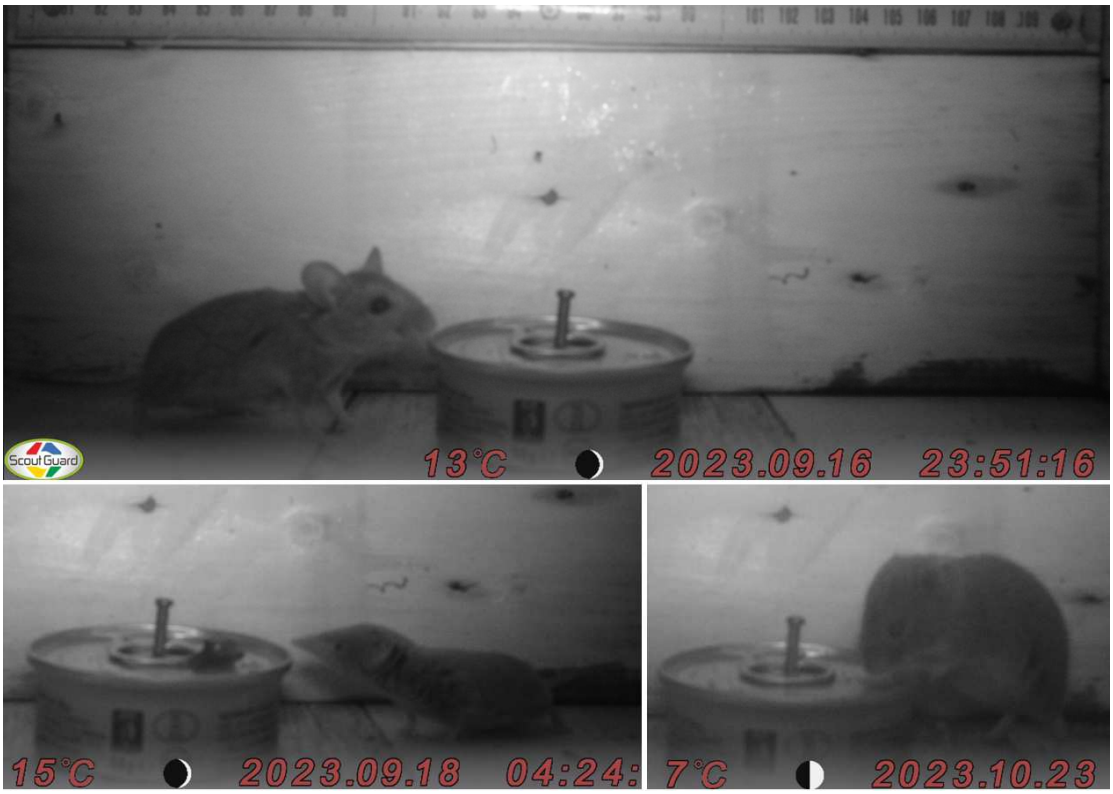

Figuur 8. Camerabeelden van bosmuis (boven) huisspitsmuis (linksonder), en rosse woelmuis (rechtsonder) van de camera aan de noordoostzijde van het perceel.

Andere beschermde zoogdieren worden gezien de huidige verspreidingsgegevens en habitatvoorkeur niet verwacht binnen of in de directe omgeving van het plangebied.

3.4 Amfibieën en reptielen

Naast de aanwezigheid van algemeen voorkomende amfibieën, is het voorkomen van de strikt beschermde soorten rugstreeppad bekend het betreffende atlasblok waarbinnen de planlocatie valt (*Creemers & van Delft, 2009 en telmee.nl*). Geschikt leefgebied voor rugstreeppad, zoals voortplantingswateren (ondiepe sloten of plassen) ontbreken binnen het plangebied. Daarbij ontbreken open zanderige terreintypen waar de soort zich gedurende dag of voor de overwintering kan ingraven.

Tevens is het voorkomen van ringslang bekend uit de omgeving van Den Ilp, (*telmee.nl/NDFF, 2023*). De ringslang komt echter (nog) niet voor in het Ilpenverld en de waarnemingen zijn afkomstig uit 't Twiske. De projectlocatie vormt mogelijk geschikt jachtgebied voor de ringslang, maar verder ontbreken er geschikte elementen voor de voorplanting en de overwintering, zoals broeihopen of dikke strooisellagen. Met betrekking tot de beoogde plannen wordt dan ook niet verwacht dat leefgebied of exemplaren van rugstreeppad of ringslang worden verstoord of zullen verdwijnen met het planvoornemen.

Andere in de Wet Natuurbescherming aangewezen beschermde amfibieën of reptielen komen aan de hand van de huidige verspreidingsgegevens (*Creemers & van Delft, 2009*) niet voor in dit deel van Noord-Holland. Aan de hand van de huidige verspreidingsgegevens en habitatvoorkomen kunnen andere strikt beschermde amfibieën en reptielen worden uitgesloten van de projectlocatie.

3.5 Overige beschermde soorten

Tijdens het veldonderzoek zijn geen andere beschermde diersoorten dan hierboven genoemd aangetroffen. Met uitzondering van de gevlekte witsnuitlibel en de vlindersoorten “grote vos” en zilveren maan (*NDFF en telmee.nl*) worden overige beschermde soorten (vissen, dagvlinders, libellen, kevers en andere ongewervelden) op grond van de huidige verspreidingsgegevens en habitatvoorkeuren niet verwacht binnen of in de omgeving van het projectgebied.
De zilveren maan is in 2001 uitgezet in het Ilperveld, maar is hier inmiddels weer verdwenen, waardoor het voorkomen van deze soort niet wordt verwacht binnen het plangebied. Grote Vos heeft een voorkeur voor vochtige, open bossen, bosranden en boomgaarden met als waardplant de Iep, maar komt ook voor op zoete kers en sommige wilgensoorten. Met uitzondering van opslag van enkele soorten wilg komen genoemde boomsoorten niet voor binnen het plangebied. Verder ontbreken binnen het plangebied ook andere geschikte elementen die grote vos nodig heeft voor het volbrengen van zijn levenscyclus. Verder is de soort zeer zeldzaam en worden er de laatste jaren gemiddeld zo’n vijf exemplaren in Nederland waargenomen. De soort wordt met acuut uitsterven bedreigd en is sinds 2010 niet meer binnen het betreffende atlasvlok (5x5km) waargenomen.
Ten aanzien van de gevlekte witsnuitlibel ontbreken geschikte voortplantingswateren op en rond de planlocatie. Voor de voortplanting is de soort afhankelijk van laagveen-moerassen, duinplassen en vennen. In het Ilperveld is de soort veelal afhankelijk van verlandingszones met ondiepe, heldere wateren. Gezien het voormalige gebruik als jachthaven en de vaarbewegingen van pleziervaart achter het dorpslint van Den Ilp, wordt niet verwacht dat waterelementen rond de projectlocatie van belang zijn voor gevlekte witsnuitlibel. Aan de hand van de huidige verspreidingsgegevens en habitatvoorkeuren van genoemde zwaar beschermde soorten, wordt dan ook niet verwacht dat overige beschermde soorten voorkomen binnen het projectgebied.

4. Resultaten gebiedsbescherming

Gezien de ligging van de projectlocatie op nog geen 50 meter van het Natura 2000 gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanderveld & Twiske en de situering in een Bijzonder Provinciaal Landschap, zal in dit hoofdstuk per onderdeel een toetsing plaatsvinden ten aanzien van de gebiedsbescherming.

4.1 Voortoets Natura 2000 gebieden

In deze paragraaf wordt onderzocht of de voorgenomen werkzaamheden een negatief effect (kunnen) hebben op het Natura 2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanderveld & Twiske. Op deze vraag zijn drie antwoorden mogelijk:

- Er is zeker geen negatief effect te verwachten.
- Er is een mogelijk negatief effect, maar zeker geen significant negatief effect te verwachten.
- Er is kans op een significant negatief effect.

Met betrekking tot dit project worden zowel de aanleg als de gevolgen van de te realiseren aanvoerroute getoetst. De beoordeling van de activiteiten vindt plaats in drie stappen:

1. Bepalen of de voorgenomen activiteiten “nieuw” zijn.
2. Bepalen wat de mogelijke effecten kunnen zijn.
3. Bepalen of de kans bestaat dat de gevolgen kunnen leiden tot verslechtering van de kwaliteit van de aangewezen waarden.

Nieuwe activiteit

In het kader van de gebiedsbescherming in de Wet Natuurbescherming is er sprake van “nieuw” indien de activiteiten nog niet in precies dezelfde vorm (dus zonder verandering van gegevens) eerder beoordeeld zijn. De bouw van vier woningen op de projectlocatie is niet eerder getoetst en kan dan ook als een “nieuwe activiteit” worden beschouwd.

De projectlocatie ligt nog geen 50 meter van het Natura 2000 gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanderveld & Twiske. Gezien de korte afstand tot het Natura 2000 gebied, is een zogeheten Voortoets noodzakelijk voor de voorgestane ontwikkeling. Op basis van de effectenindicator Natura 2000 gebieden (tabel 3), wordt hieronder beschreven welke effecten kunnen worden verwacht door de beoogde woningbouw op de eventueel aanwezige kwalificerende soorten en habitattypen.

Mogelijke effecten van de werkzaamheden

Het betreffende plangebied ligt op een minimale afstand van 35 meter van de begrenzing van het Natura 2000 gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanderveld & Twiske. De bouw van de woningen vindt echter plaats op een minimale afstand van zo’n 75 meter van het Natura 2000 gebied. Hierbij is er dan ook geen sprake van werkzaamheden in kwalificerend habitattypen en zijn directe gevolgen zoals oppervlakteverlies niet aan de orde en betreft het voornamelijk externe effecten van de bouw- en gebruiksfase.

Voor de effectenbepaling van de beoogde werkzaamheden en inrichting op genoemd Natura 2000 gebied, zal er worden getoetst aan de hand van de effectenindicator habitattypen en -soorten voor de activiteit “woningbouw” (synbiosys.alterra.nl/bij12), zie tabel 3.

Tabel 3. Effectenindicator Natura 2000 gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanderveld & Twiske met betrekking tot woningbouw

Eventuele effecten zijn uitsluitend van toepassing op het habitattype “Hoogveenbossen”. Met uitzondering van het habitattypen “Overgangs- en trilvenen (veenmosrietland)” zijn de overige habitattypen niet aanwezig in de directe omgeving van de werkzaamheden. Gezien afstand van de projectlocatie tot het veenmosrietland en de tussenliggende Hoogveenbossen, is het niet waarschijnlijk dat dit habitattype negatieve gevolgen ondervindt van de beoogde herinrichting. De genoemde habitatsoorten “noordse woelmuis” en “meervleermuis” komen eveneens niet voor in de omgeving van het projectgebied, zie hiervoor paragraaf 3.3 zoogdieren van dit rapport. Wel is het mogelijk dat genoemde vissoorten kleine modderkuiper, bittervoorn en eventueel rivierdonderpad (afhankelijk van waterbodem) voorkomen rond de projectlocatie. Gezien het voormalige gebruik als jachthaven en de vaarbewegingen door achterliggende watergang, wordt echter niet verwacht dat de wateren rond de projectlocatie een belangrijke functie hebben ten aanzien van het leefgebied van genoemde vissoorten.
Met betrekking tot genoemde vogelrichtlijnsoorten wordt eveneens niet verwacht dat de omgeving van het plangebied een belangrijke functie heeft. Het plangebied ligt in de het dorpslint van Den Ilp en wordt aan de zijde van het Natura 2000 gebied omringd door bosgebieden. Geen van genoemde broedvogelsoorten, broed in bossen. Bruine kiekendief, rietzanger, roerdomp, snor en watersnip zijn broedvogels van rietvegetaties en

moerassen veelal gelegen op uitgestrekte en afgelegen plaatsen waar weinig menselijke activiteiten plaatvinden. Kemphaan broed op natte graslanden en visdief is een koloniebroeder op afgelopen eilandjes in waterrijke open gebieden. Dergelijk open terreintypen en geschikt habitat ontbreken in de directe omgeving van de projectlocatie. Aangezien het perceel van het open graslanden, rietvelden en moerasgebieden wordt gescheiden door moerasbos, is het tevens niet aannemelijk dat broedvogels worden verstoord door de voorgenomen herinrichting. Dit geldt tevens voor de aangewezen niet-broedvogels. Ook deze soorten zin veelal op open water en moerasgebieden in het Natura 2000 gebied aangewezen. Grauwe gans, krakeend, meerkoet, slobeend en smient slapen, rusten en foerageren veelal op het open water in Natura 2000 gebieden. Grauwe ganzen en smienten foerageren buiten de Natura 2000 gebieden op eiwitrijke graslanden (van intensieve veeteelt). Soorten als grutto, kemphaan en watersnip zijn buiten het broedseizoen veelal te vinden op natte graslanden om te rusten en foerageren (op te vetten) voor de trek naar het zuiden (najaar) of doortrek naar het oosten en noorden (voorjaar). Roerdomp is een typische rietvogel en is jaarrond in rietlanden en moerasvegetaties te vinden.

- *Oppervlakteverlies en versnippering*

Met de voorgenomen ingreep is er geen sprake van oppervlakteverlies of versnippering. De beoogde herinrichting vindt plaats buiten het Natura 2000 gebied waardoor er geen sprake is van aantasting of vergraven van een habitattype. Tevens ligt de projectlocatie in het bestaande Dorpslint van Den Ilp en vormt het perceel geen verbinding tussen verschillende habitats of leefgebieden binnen het Natura 2000 gebied. Aangezien geschikt broed- en leefgebied voor aangewezen habitat- en broedvogelsoorten ontbreekt in de directe omgeving van het plangebied, is er ook geen sprake van indirect verlies aan leefgebied door verstorende activiteiten zowel tijdens de bouw als in de gebruiksfase. Voor de aangewezen vissoorten zal met het ontmantelen van de jachthaven wellicht meer rust op de waterbodem ontstaan en de leefomstandigheden rond het eiland verbeteren.

- *Verontreiniging*

Met de aanlegwerkzaamheden zal verontreiniging van bodem en (grond)water (moeten) worden voorkomen. Reststoffen en afval zullen volledig worden afgevoerd. Bij de aanvoer van grond en/of zand dient dan ook een schoon-grond verklaring aanwezig te zijn. Negatieve effecten door verontreiniging zijn dan ook niet aan de orde.

- *Verdroging*

Met de voorgestane woningbouw is geen sprake van verdroging van het Natura 2000 gebied. Het waterpeil rond de projectlocatie zal niet worden aangepast (verlaagd) ten behoeve van de verbouwing en gezien de onstabiele ondergrond, zal er voor de woningbouw geen bronbemaling worden toegepast.

- *Verstoring door licht, geluid en trillingen*

Tijdens de realisatiefase zal er tijdelijk sprake zijn van verstoring door geluid en trillingen, afkomstig van onder meer graaf- en heiwerkzaamheden. De omliggende hoogveenbossen zijn echter niet gevoelig voor een dergelijke vorm van verstoring en vormen geen leefgebied voor aangewezen habitat- en vogelrichtlijnsoorten. Belangrijke leef- en broedgebieden van bedoelde soorten liggen dan ook ruim buiten de invloedsferen van het projectvoornemen. Verder zijn de beoogde werkzaamheden tijdelijk van aard en is er in de eindsituatie geen sprake van verstoring door geluid en trillingen.
Aangezien de werkzaamheden in de dorpskern plaatsvinden, zal er nagenoeg geen sprake zijn van nachtelijke werkzaamheden, waardoor verstoring door verlichting tijdens de bouwfase kan worden uitgesloten. De bebouwing zal verder op het voorste deel van het perceel worden gerealiseerd en de beoogde parkeergelegenheid zal voor de woningen

komen, waardoor de lichtuitstraling naar het Natura 2000 gebied beperkt zal zijn. Verder voorziet het plan niet in het aanbrengen van een straat-, tuin of gevelverlichting. Tevens geldt hierbij dat de omliggende moerasbossen de lichtintensiteit naar de meer open delen van het Natura 2000 gebied zal beperken, waardoor er geen sprake is van verstoring door verlichting ten aanzien van de hiervoor gevoelige soorten.

- *Optische verstoring en verstoring door mechanische effecten*

Tijdens de realisatiefase zal er tijdelijk sprake zijn van optische verstoring en verstoring door mechanische effecten van onder meer werktuigen en werknemers in de nabijheid van het Natura 2000 gebied. Ook de toekomstige bebouwing en bewoning kan optische verstoring en verstoring door mechanische effecten met zich meebrengen. Echter vinden de werkzaamheden en activiteiten plaats in het reeds bestaande bebouwinglint en wordt de projectlocatie, richting het Natura 2000 gebied omzoomd door bos. Verder leidt de bebouwing qua bouwhoogte en kleurstelling niet tot extra verstoring. De bebouwing zal verder op het voorste deel van het perceel worden gerealiseerd, waardoor de uitstraling naar het Natura 2000 gebied beperkt zal zijn. Tevens geldt hierbij dat de omliggende moerasbossen de beoogde activiteiten en het aanzicht vanaf de meer gevoelige open habitattypen zal beperken, waardoor er geen sprake is van een significant negatief effect door de optische verstoring of een verstoring door mechanische effecten.

- *Vermesting/verzuring door de stikstofdepositie in de lucht*

Als laatste is het echter mogelijk dat er met de beoogde werkzaamheden sprake is van een negatief effect op habitattypen door toedoen van vermesting/verzuring door de stikstofdepositie in de lucht.
Al jaren is er in Natura 2000-gebieden een overschot aan stikstof (ammoniak en stikstofoxiden). Door bijvoorbeeld mest van landbouwbedrijven en uitstoot door industrie en auto's. Dit is schadelijk voor de natuurgebieden. Per Natura 2000 gebied is in beheerplannen aangegeven welke habitattypen gevoelig zijn voor (overmatige) stikstofdepositie en welke afspraken hierover zijn vastgelegd. Alleen als de hoeveelheid laag genoeg is (onder de gestelde drempelwaarde van 0,00 kg/jr.), zijn nieuwe activiteiten met stikstofuitstoot mogelijk.
Met betrekking tot de stikstofdepositie in Natura 2000 gebied door toedoen van het planvoornemen, wordt verwezen naar de Aeriusberekening en bijbehorende onderbouwing van AMB Advies (*Mariëtte van der Berg, december 2023*).

4.2 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het projectgebied is tevens gelegen aan de rand van het NNN-gebied Ilperveld en Varkensland (L24). In het NNN document L24 is beschreven dat de samenhang binnen zowel het Ilperveld als het Varkensland tot uitdrukking komt in het aaneengesloten uitgestrekte open veenlandschap met het daarbinnen gelegen samenhangende oppervlaktewatersysteem. Tezamen met het Oostzanerveld en het Twiske vormen de natuurgebieden het grootste uitgeveende laagveencomplex ten noorden van Amsterdam. Dit laagveencomplex is aangewezen als Natura 2000-gebied ‘Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske’. Daarnaast is het natuurgebied verbonden via ‘natte’ natuurverbindingen met meerdere NNN gebieden zoals het Oostzanerveld (L22), Ringvaart van de Wijde Wormer en oeverlanden (L27), Groengebied Purmerland (L28), Waterland Oost (L31) en Polder Katwoude (L29). Ten slotte vormen het Ilperveld en het Varkensland samen met andere NNN gebieden op grotere afstand een belangrijk netwerk van vogelgebieden, voor zowel water-, moeras- als weidevogels.

In het Ilperveld en Varkensland (L24) worden twee verschillende ecologische kernkwaliteiten onderscheiden, die de basis vormen voor het behoud van biodiversiteit die (inter)nationaal en/of regionaal van belang is, en betreffen:

- Water- en verlandingsvegetaties in oorspronkelijk brak milieu
- Open veenlandschap met extensieve graslanden voor weidevogels

Het projectgebied is gesitueerd aan de rand van de bebouwde kom van Den Ilp en wordt omzoomd door hoog- en laagveenbos. Van de kernkwaliteit “open veenlandschap met extensieve graslanden voor weidevogels” is geen sprake rond de projectlocatie.
Daarbij betreft de locatie een voormalige jachthaven. Gezien het voormalige gebruik is er rond de projectlocatie geen sprake van een goed ontwikkelde water- en verlandingsvegetaties zoals kranswierwateren (N04.01) of moeras (N05.01). Alleen het eindstadium van de verlandingsvegetaties is in de nabije omgeving aanwezig en betreft hoog- en laagveenbos (N14.02). Tevens grenst het plangebied aan verzoete wateren met in potentie het beheertype zoete plas (N04.02). Gezien het voormalige gebruik als jachthaven en de vaarbewegingen door achterliggende watergang, wordt echter niet verwacht dat de wateren rond de projectlocatie een belangrijke functie hebben ten aanzien van het leefgebied van genoemde vissoorten kleine modderkuiper, bittervoorn en eventueel rivierdonderpad (afhankelijk van waterbodem). Ook de genoemde soort meervleermuis komt niet voor in de omgeving van het projectgebied, zie hiervoor paragraaf 3.3 zoogdieren van dit rapport.

Op basis van de ligging en voormalige gebruik van het projectgebied is er geen sprake van een aantasting van de beschreven actuele natuurwaarden in dit deel van het NNN. Ten aanzien van de potentiële natuurwaarden wordt in het NNN-document (L24) aangegeven dat verbetering van de waterkwaliteit de genoemde kernkwaliteiten ten goede komen en dat er voor otter en ringslang potentieel geschikt leefgebied aanwezig is. Met de bebouwing van de projectlocatie met vier woningen, worden de kernwaarden niet aangetast. Het wegvallen van de functie als jachthaven en het vrijhouden van het oostelijk deel van het perceel, kan juist een positieve bijdrage hebben tot de waterkwaliteit en rust ten aanzien van genoemde vissoorten en de potentie voor ringslang en otter.

Naast de kernwaarden dient de beoogde woningbouw tevens te worden getoetst op de vereiste abiotische- en ruimtelijke condities van het NNN. De vereiste abiotische condities met betrekking tot zoete plas (N14.02) en Hoog- en laagveenbos (N14.02) zijn:

- Veenbodem
- Relatief voedselarme onbemeste bodem
- Buffercapaciteit bodem/water
- (micro)reliëf
- Stabiel hoog (grond) waterpeil
- Goede (grond- en oppervlakte) waterkwaliteit

De vereiste ruimtelijk condities bestaan uit:

- Bestaand water- en/of verkavelingspatroon
- Rust (beperkte menselijke aanwezigheid)
- Stilte
- Donkerte

Met de voorgenomen herinrichting zal er geen sprake zijn van een aantasting van de vereiste abiotische condities. Veenbodems en het microreliëf binnen de NNN worden niet aangetast en ook qua bemesting is in de NNN en het gelijknamige Natura 200 gebied geen sprake, zie het laatste punt bij de voorgaande paragraaf “vermesting/verzuring door de stikstofdepositie in de lucht”. Tevens zijn de voorgenomen plannen iet van invloed op het

(grond) waterpeil en zal door het opheffen van de functie als jachthaven de waterkwaliteit en buffercapaciteit verbeteren.

De voorgenomen werkzaamheden hebben nagenoeg geen betrekking op de vereiste ruimtelijke condities, aangezien de werkzaamheden plaatsvinden in de bebouwde kom van Den Ilp. De bouwwerkzaamheden kunnen mogelijk leiden tot aantasting van rust en stilte in het gebied, maar zal tijdelijk van aard zijn. Daarbij wordt het oostelijk deel van het perceel niet bebouwd en fungeert als een soort buffer naar de gebieden aangewezen als NNN.

Zoals reeds beschreven in voorgaande paragraaf zal er nagenoeg geen sprake zijn van nachtelijke werkzaamheden, waardoor verstoring door verlichting tijdens de bouwfase kan worden uitgesloten. De bebouwing zal verder op het voorste deel van het perceel worden gerealiseerd en de beoogde parkeergelegenheid zal voor de woningen komen, waardoor de lichtuitstraling naar de NNN beperkt zal zijn. Verder voorziet het plan niet in het aanbrengen van een straat-, tuin of gevelverlichting. Tevens geldt hierbij dat de omliggende moerasbossen de lichtintensiteit naar de meer open delen van het NNN zal beperken, waarmee het aspect donkerte niet verder wordt aangetast.

4.3 Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL)

De aanwijzing als Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL) betreffen gebieden die landschappelijk, aardkundig, ecologisch of cultuurhistorisch van bijzondere waarde zijn en niet vallen binnen de begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland. De regelgeving met betrekking tot deze gebieden is vastgelegd in de Omgevingsverordening van de provincie Noord-Holland (NH2020) en is beschreven in kernkwaliteiten per deelgebied. Het Oostzaner- en Ilperveld, waarbinnen het plangebied is gelegen, is zo'n deelgebied.
In het BPL zijn ruimtelijke ontwikkelingen, met uitzondering van nieuwe stedelijke ontwikkelingen, toegestaan wanneer de beschreven kernkwaliteiten niet worden aangetast.

De ontwikkeling van het plan in Den Ilp draagt bij aan het zichtbaar en herkenbaar houden van de landschappelijke karakteristiek en wordt zorgvuldig ingepast in het lang gerekte bebouwingslint van Den Ilp. Voor de toetsing aan de kernkwaliteiten van het BPL Oostzaner- en Ilperveld, wordt verwezen naar het beeldkwaliteitsplan Den Ilp 85te Den Ilp (*AMB advies, december 2022*).

4.4 Overige aspecten gebiedsbescherming

De boogde plannen vinden verder niet plaats in of aan terreinen die zijn aangewezen als (onderdeel van) een natuurverbinding.
Aangezien de nieuwbouw plaatsvindt in het dorpslint van Den Ilp, binnen het bestaande bouwblok van de (voormalige) jachthaven, zal er geen sprake zijn van de aantasting van de kernkwaliteiten van een natuurverbinding.

5. Conclusies en advies

Hieronder worden de conclusies beschreven van de quickscan in het kader van de Wet Natuurbescherming voor de beoogde herinrichting van het perceel aan Den Ilp 85. In de volgende paragrafen zijn per onderdeel de uitkomsten van het vooronderzoek in het kader Wet Natuurbescherming uitgewerkt en aangegeven welke vervolgstappen noodzakelijk zijn.

5.1 Soortbescherming

Flora
Aan de hand van huidige verspreidingsgegevens (*FLORON/NDFF, 2021*) en groeiplaatsomstandigheden van beschermde plantensoorten, wordt niet verwacht dat beschermde plantensoorten voorkomen binnen het plangebied. Nader onderzoek naar het voorkomen van beschermde plantensoorten op en rond het betreffende plangebied, is dan ook niet noodzakelijk.
Andere binnen de Wet Natuurbescherming beschermde plantensoorten worden aan de hand van de huidige verspreidingsgegevens niet verwacht.

Vogels
In en rondom het plangebied zijn slechts enkele algemeen voorkomende broedvogels aangetroffen en te verwachten. Voor alle beschermde inheemse (ook de algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt vanuit de Wet Natuurbescherming een verbod op handelingen die nesten of eieren beschadigen of verstoren. In de praktijk betekent dit dat verstorende (kap)werkzaamheden alleen buiten het broedseizoen[2] uitgevoerd mogen worden.
Handelingen die een vaste rust- of verblijfplaats van beschermde vogels verstoren zijn eveneens niet toegestaan. Nestlocaties van boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespendief en zwarte wouw worden gezien als een jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaats. Voor de verstoring van deze verblijfplaatsen en belangrijk leef- of foerageergebied is ook buiten het broedseizoen een ontheffing noodzakelijk. Nestlocaties van bovengenoemde soorten zijn niet aanwezig binnen of in de directe omgeving van het plangebied. Een nader onderzoek of een ontheffingsaanvraag zijn voor deze soorten dan ook niet noodzakelijk.

Zoogdieren
Binnen het plangebied zijn met uitzondering van wezel voornamelijk algemeen voorkomende beschermde zoogdiersoorten aangetroffen. Met betrekking tot de bedoelde algemeen voorkomende soorten geldt binnen de provincie Noord-Holland een algehele vrijstelling bij een ruimtelijke ingreep en bestendig beheer.

Op basis van het nader onderzoek kan het voorkomen van waterspitsmuis en/of noordse woelmuis worden uitgesloten van de projectlocatie. Met de voorgenomen herinrichting van het plangebied wordt er geen essentieel leefgebied dan wel verblijfplaatsen van genoemde soorten verstoord of verwijderd. Aan de hand van het nader onderzoek zijn een

[2] *In het kader van de Wet Natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Doorgaans gaat het hierbij om de periode van 15 maart t/m 15 juli.*

ontheffingsaanvraag in het kader van de Wet Natuurbescherming of extra mitigerende maatregelen niet noodzakelijk.
Met betrekking tot de (kleine marterachtigen) is met het nader onderzoek uitsluitend de nationaal beschermde soort wezel aangetroffen. Het projectgebied maakt geen onderdeel uit van het essentieel leefgebied van de soorten hermelijn, bunzing en steenmarter of boommarter. Met de voorgenomen herinrichting van het plangebied is het dan ook noodzakelijk om een ontheffing in het kader van de Wet Natuurbescherming aan te vragen voor het verstoren van de soort wezel en het verwijderen van eventuele verblijfplaatsen. Aan de hand van het nader onderzoek dient een mitigatie dan wel activiteitenplan te worden opgesteld om de verstoting van wezel tot een minimum te beperken en aantasting van het leefgebied te verzachten. Denk hierbij aan het ongeschikt maken van het terrein als leefgebied van wezel buiten de kwetsbare perioden van voortplanting en winterrust. Tevens kan het planvoornemen voorzien in het creëren van nieuw geschikt leefgebied op de oostelijk deel van het terrein, waar geen bebouwing wordt gerealiseerd. Denk hierbij aan het creëren van natuurvriendelijke oevers, aanbrengen van heggen en/of takkenrillen.

Andere binnen de Wet Natuurbescherming beschermde (grondgebonden)zoogdiersoorten worden aan de hand van de huidige verspreidingsgegevens en aanwezige terreintypen niet verwacht binnen de projectlocatie. Verdere onderzoeken in het kader van de Wet Natuurbescherming ten aanzien van beschermde, grondgebonden zoogdiersoorten is dan ook niet noodzakelijk.

Binnen het plangebied zijn geen potentieel geschikte vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig. Aan de hand van de aanwezige terreinkenmerken wordt niet verwacht dat de voorgenomen plannen van invloed zijn op belangrijk foerageergebied of een vliegroute van vleermuizen. Hiermee wordt niet verwacht dat belangrijk leefgebied van vleermuizen wordt verstoord of zal verdwijnen door de beoogde herinrichting. Een nader onderzoek of ontheffingsaanvraag in het kader van de Wet Natuurbescherming in verband met het voorkomen van vleermuizen is dan ook niet noodzakelijk.

Amfibieën en reptielen
Met betrekking tot amfibieën zijn enkele algemeen voorkomende beschermde soorten te verwachten. Voor deze soorten geldt een vrijstelling bij een ruimtelijke ingreep of bestendig beheer. Echter geldt voor deze soorten te allen tijde de zorgplicht zoals bedoelt in de Wet Natuurbescherming. Gezien de voorgenomen plannen en het ontbreken van voortplantingswater, wordt niet verwacht dat de werkzaamheden een effect zullen hebben op de (lokale) populatie van algemeen voorkomende amfibieën.
Verder is aan de hand recente verspreidingsgegevens bekend dat de beschermde rugstreeppad voorkomt in de omgeving van de projectlocatie. In de huidige situatie ontbreekt geschikt leefgebied voor deze soort, waarmee een nader onderzoek of een ontheffingsaanvraag met betrekking tot rugstreeppad in het kader van de voorgenomen herinrichting niet noodzakelijk is.
Tevens is het voorkomen van ringslang bekend uit de omgeving van Den Ilp. De soort is voornamelijk bekend uit de omgeving van 't Twiske en komt (nog) niet voor in het Ilperveld, waardoor het niet waarschijnlijk is dat de soort het perceel gebruikt als leef- of jachtgebied. Tevens ontbreken er geschikte voortplantingsplaatsen (broeihopen) en geschikte overwinteringsplaatsen. Een nader onderzoek of een ontheffingsaanvraag met betrekking tot ringslang in het kader van de Wet Natuurbescherming is voor de beoogde herinrichting dan ook niet noodzakelijk.

Overige beschermde soorten
Andere strikt beschermde soorten dan hierboven genoemd, worden niet verwacht binnen het projectgebied. Rond De Ilp komen de beschermde soorten gevlekte witsnuitlibel, grote

vos en zilveren maan voor. Echter ontbreken geschikte waardplanten en habitattypen voor genoemde soorten binnen het projectgebied. Een nader onderzoek of een ontheffingsaanvraag met betrekking tot het voorkomen van genoemde libelle- en vlindersoorten is dan ook niet noodzakelijk.

Andere beschermde soorten (vissen, libellen, kevers en andere ongewervelde) kunnen op grond van de huidige verspreidingsgegevens en habitatvoorkeuren worden uitgesloten. Nader onderzoek naar het voorkomen van andere beschermde soorten is dan ook niet noodzakelijk. Echter kunnen veranderingen in de situatie binnen het plangebied of in de planvorming altijd leiden tot andere inzichten en daarmee tot wijziging van deze conclusies.

5.2 Gebiedsbescherming

Voortoets Natura 2000

Met betrekking tot de Natura 2000 gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanderveld & Twiske kan worden geconcludeerd dat er door de bouwwerkzaamheden mogelijk een tijdelijke effect optreed door geluid en trillingen, en door toedoen van optische verstoring en verstoring door mechanische effecten. Dit in verband met de aanwezigheid van machines, werkverkeer en werknemers binnen het gebied. Met name de voorgenomen heiwerkzaamheden ten aanzien van de bouw van vier woningen zal op grotere afstand tot verstoring door geluid en trillingen kunnen zorgen. Dit is echter van relatief korte duur (enkele werkdagen) en heeft geen significant negatief effect op de aanwezige natuurwaarden in de omgeving van het projectgebied. Tevens vinden de werkzaamheden plaats in het bebouwinglint van Den Ilp en wordt de projectlocatie, richting het Natura 2000 gebied omzoomd door bos, waardoor de bouw wordt aan het zicht wordt onttrokken vanaf de meer gevoelige open habitattypen in het Natura 2000 gebied.
In de eindsituatie (vier woningen) leidt de bebouwing qua bouwhoogte en kleurstelling niet tot extra verstoring van het Natura 2000 gebied. De bebouwing zal op het voorste deel van het perceel worden gerealiseerd, in lijn met de lintbebouwing van Den Ilp, waardoor de uitstraling naar het Natura 2000 gebied beperkt zal zijn. Tevens geldt hierbij dat de omliggende moerasbossen de beoogde activiteiten en het aanzicht vanaf de meer gevoelige open habitattypen zal beperken, waardoor er geen sprake is van een significant negatief effect door de optische verstoring of een verstoring door mechanische effecten.

- Verzuring en vermesting door stikstof uit de lucht

Op basis van de aerius-berekening en bijbehorende notitie (*Mariëtte van der Berg, december 2023*) blijkt dat er zowel tijdens de bouw- als de gebruiksfase geen sprake is van een toename van de stikstofdepositie in het aanliggende Natura 2000 gebied. Hiermee kan worden geconcludeerd dat er geen sprake is van een negatief effect door de stikstofdepositie van zowel de realisatie- als de gebruiksfase van het planvoornemen op het Natura 2000 gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanderveld & Twiske. Een nadere uitwerking in de vorm van een Voortoets of Passende beoordeling is dan ook niet noodzakelijk.

- Cumulatie van effecten

Gezien de situering van de projectlocatie in het dorsplint van Den Ilp en de beslotenheid van de projectlocatie door omliggende moerasbossen, kan er vanuit worden gegaan dat er door het planvoornemen geen cumulatie optreedt met andere activiteiten in de directe omgeving.

NNN
De beoogde realisatie van het planvoornemen vindt plaats aan de rand van gebieden aangewezen als onderdeel van het NNN-gebied Ilperveld en Varkensland (L24). Met betrekking tot de kernkwaliteiten van het NNN is er geen sprake van negatieve effecten aangezien de abiotische en ruimtelijke karakteristiek van het gebied niet worden aangetast en geen negatief effect heeft op de actuele dan wel potentiële natuurwaarden.
Met het planvoornemen worden de vereiste abiotische en ruimtelijke condities eveneens niet aangetast. Alleen tijdelijk (tijdens de bouwwerkzaamheden) is het mogelijk dat de rust- en stilte in het gebied worden verstoord. Echter gaat het hierbij voornamelijk om de uit te voeren heiwerkzaamheden Verdere bouwactiviteiten zullen grotendeels opgaan in het verkeer en bewoning aan het bebouwingslint van Den Ilp. De bewoning van de projectlocatie zal verder op het voorste deel van het perceel, in lijn met de bestaande bebouwing, worden gerealiseerd. Het oostelijk deel van het perceel wordt niet bebouwd en fungeert als een soort overgangszone naar de gebieden aangewezen als NNN en krijgt tevens een meer natuurlijke inrichting en uitstraling.
Op basis hiervan kan dan ook worden geconcludeerd dat de beoogde herinrichting geen negatief effect heeft op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN gebied Ilperveld en Varkensland (L24). Een nadere toetsing of een vergunningsaanvraag is voor de voorgestane plannen niet noodzakelijk.

BPL
Met de aanwijzing van het Oostzaner- en Ilperveld als Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL) is de voorgestane ontwikkeling aan Den Ilp 85 alleen toegestaan als de ter plaatse geldende kernkwaliteiten niet worden aangetast. Op basis van de beoordeling aan de kernkwaliteiten zoals weergegeven in het beeldkwaliteitsplan Den Ilp 85 te Den Ilp (*AMB advies, december 2023*) kan worden beoordeeld dat deze niet worden aangetast door de voorgenomen planontwikkeling. Aan de hand hiervan kan worden geconcludeerd dat de aanwijzing van het Oostzaner- en Ilperveld als BPL de haalbaarheid van het planvoornemen niet in de weg staat.

Eindconclusie
Met het planvoornemen is er geen sprake van negatieve effecten op het Natura 2000 gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanderveld & Twiske dan wel een aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN gebied Ilperveld en Varkensland (L24) of de kernkwaliteiten beschreven in het Bijzonder Provinciaal Landschap.
De voorgenomen ontwikkeling vindt niet plaats in of aan terreinen die zijn aangewezen als een natuurverbinding. Een nadere toetsing ten aanzien van de gebiedsbescherming in het kader van de Wet Natuurbescherming is hiermee niet aan de orde.

5.3 Houtopstanden

Van de kap van een beschermde houtopstand zoals bedoeld in de Wet Natuurbescherming is geen sprake. De windsingel langs het terrein blijft gehandhaafd en valt daarbij binnen de bebouwde kom. Indien er sprake is van de kap van (oude) bomen, blijft uiteraard wel de kapverordening van betreffende gemeente van toepassing.

Literatuurlijst

- Broekhuizen, S., Hoekstra K., Thissen J.B.M., Canters K.J., Buys J.C. (redactie), 2016, *Atlas van de Nederlandse zoogdieren Natuur van Nederland 12,* Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden
- Creemers R.C.M. & van Delft J.J.C.W., 2009, *De amfibieën en reptielen van Nederland – Nederlandse fauna 9*, Nationaal Historisch Museum Naturalis, European Invertabrate Survey Nederland, Leiden
- Kapteyn K., 1995, *Vleermuizen in het landschap over hun ecologie, gedrag en verspreiding*, Schuyt & Co Uitgevers en Impporteurs bv, Haarlem / Provincie Noord-Holland, Haarlem.
- Bos F., Bosveld M., Groenendijk D., van Swaay C.,Wynhoff I., De Vlinderstichting, 2006, *De Dagvlinders van Nederland (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea), Nederlandse fauna 7*, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden
- Nederlandse vereniging voor Libellenstudie, 2002, *De Nederlandse libellen (Odonata), Nederlandse fauna 4*, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden

- Van Dam M.H.P., De Staatssecretaris van Economische Zaken, 28 oktober 2016, *Regeling van de Staatssecretaris van Economische Zaken van 16 oktober 2016, nr. WJZ / 16153443, houdende regels ter uitvoering van de Wet natuurbescherming en het Besluit natuurbescherming (Regeling natuurbescherming*, Staatscourant Nr.55791
- Van Dam M.H.P., De Staatssecretaris van Economische Zaken, 19 januari 2016, *Wet van 16 december 2015, houdende regels ter bescherming van de natuur (Wet natuurbescherming)*, Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden
- Ministerie van Economische zaken, 3 december 2016, *Soortbescherming bij ruimtelijke ingrepen*, StainessMedia.com
- Provinciale Staten van Noord-Holland, *Besluit van Provinciale Staten van Noord-Holland van tot vaststelling van de Verordening vrijstellingen soorten Noord-Holland,* Haarlem
- Dienst Regelingen (2009). *Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijk ingrepen.*

- www.ravon.nl
- www.vlinderstichting.nl
- www.telmee.nl
- www.noord-holland.nl
- www.aerius.nl
- .www.rijksoverheid.nl
- www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/

Bijlage 1. Wet Natuurbescherming

Inleiding Wet Natuurbescherming

Per 1 januari 2017 is de Wet Natuurbescherming in werking getreden en vervangt de Natuurbeschermingswet 1998 (1 oktober 2005), de Flora- en faunawet (1 april 2002) en de Boswet (20 juli 1961). De Wet Natuurbescherming heeft tot doel om (1) de biodiversiteit in Nederland te beschermen, (2) het decentraliseren van verantwoordelijkheden en (3) het vereenvoudigen van de wet- en regelgeving. De voorgaande natuurwetgeving kende verschillende bevoegde gezagen en rechtsdocumenten (vergunning, ontheffing en melding). De verantwoording van de Wet Natuurbescherming komt vrijwel geheel bij de Provincies te liggen en voorziet in één rechtsdocument, waarmee zowel een vergunning als ontheffing wordt verleend. Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote internationale belangen of provincie overschrijdende zaken zijn gemoeid, blijft het Rijk bevoegd gezag.
In deze wet, gepubliceerd op 19 januari 2016 in het Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden Nr. 34, jaargang 2016, is het behoud van de biologische diversiteit en een duurzaam gebruik van de bestanddelen daarvan en de instandhouding van de natuurlijke habitats (*richtlijn 92/43/EEG, 21 mei 1992*) en de wilde flora en fauna (*PbEG 1992, L206*), het behoud van de vogelstand (*richtlijn 2009/147/EG, 30 november 2009; PbEU 2010, L20*) en diverse verdragen inzake de biologische diversiteit en de bescherming van bedreigde dier- en plantensoorten en hun natuurlijke leefomgeving geregeld.

Gebiedsbescherming

Met de gebiedsbescherming (voorheen de Natuurbeschermingswet 1998) zijn de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn in de Nederlandse wetgeving geïmplementeerd. De beschermde gebieden uit de beide richtlijnen zijn hiermee opgenomen in de Natura 2000-gebieden. In Nederland zijn 164 Natura 2000-gebieden vastgesteld. Per Natura 2000-gebied zijn de instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van habitattypen, habitatrichtlijnsoorten en/of vogelrichtlijnsoorten apart aangewezen. Iedereen die vermoedt of kan weten dat zijn handelen of nalaten, gelet op de instandhoudingdoelen, nadelige gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, is verplicht deze handelingen achterwege te laten of te beperken dan wel te verzachten (middels mitigerende maatregelen). Het bevoegd gezag kan beperkende maatregelen opleggen om schadelijke activiteiten te verzachten of te voorkomen. Voor onvermijdelijke schade is men verplicht een vergunning aan te vragen.
Andere te beschermen gebieden bestaan uit gebieden aangewezen als Natuurnetwerk Nederland (NNN), natuurverbinding (evz) of provinciaal landschap. Deze beschermde waarden van de NNN of een natuurverbinding zijn niet toegespitst tot bepaalde soorten of habitats, zoals bij de Natura 2000-gebieden), maar gaat het hoofdzakelijk om de ‘wezenlijke’ of ‘landschappelijke’ waarden van een gebied of natuurverbinding.

- **Natura 2000-beheerplannen**

Regulier beheer en bestaand gebruik zijn (of worden) opgenomen in Natura 2000-beheerplannen. Na vaststelling van de beheerplannen hoeft daarvoor geen vergunning aangevraagd te worden.

- **Cumulatieve effecten**

Door een combinatie van activiteiten kunnen namelijk ook negatieve effecten optreden, de zogeheten *cumulatieve effecten*. Hierbij wordt als richtlijn gehanteerd dat alleen plannen en projecten, waarover een definitief besluit is genomen, bij deze beoordeling worden betrokken.

- **Beschermd Natuurmonument**

Tevens waren, voordat Natura 2000 gebieden bestonden, zogeheten Beschermde Natuurmonumenten aangewezen. Voor deze gebieden bestaan vaak minder concrete natuurdoelen en was gericht op de instandhouding van de wezenlijke waarden, zoals natuurschoon en natuurwetenschappelijke waarden. In de Wet Natuurbescherming komen de aanwijzingen van Beschermd Natuurmonument te vervallen.

Soortbescherming

De soortbescherming binnen de Wet Natuurbescherming kent drie beschermingsregimes, namelijk voor soorten van de Vogelrichtlijn, de Habitatrichtlijn (inclusief het verdrag van de Bern en Bonn) en een apart beschermingsregime voor 'andere soorten' die vanuit nationaal oogpunt beschermd zijn. Elk van deze van de regimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. Hiermee zijn binnen de Wet Natuurbescherming ruim 700 vogelsoorten en 230 overige Europese en nationale soorten beschermd.
Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade aan soorten en/of hun (functionele) leefomgeving mag worden toegebracht, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij-principe'). Centraal hierbij staat de zorgplicht, wat inhoudt dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving. De wet erkent hierbij de intrinsieke waarde van de in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. Alle soorten hebben een eigen rol in het ecosysteem en dragen bij aan de biodiversiteit. Dat betekent dat voor de wet alle dieren en planten van onvervangbare waarde zijn en dat daar dus zorgvuldig mee omgegaan moet worden. Het gevolg is onder andere, dat iedereen die redelijkerwijs weet of kan vermoeden dat door zijn/haar handelen of nalaten nadelige gevolgen voor beschermde dier- of plantensoorten worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten, dan wel naar redelijkheid alle maatregelen te nemen om die gevolgen te voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

In de Wet Natuurbescherming worden de volgende planten- en diersoorten beschermd:

- 80 inheemse plantensoorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen
- alle van nature in Nederland in het wild levende vogels
- alle vleermuizen (22) die van nature in Nederland in het wild voorkomen
- 39 terrestrische zoogdieren en 7 marine zoogdieren
- alle amfibieën (16) en reptielen (7) die van nature in Nederland in het wild voorkomen
- een beperkt aantal soorten vissen (8), en schaal- en schelpdieren (3)
- bepaalde soorten insecten zoals vlinders (27), libellen (16) en kevers(6)

Om de instandhouding van de wettelijk beschermde soorten te waarborgen, moeten negatieve effecten op die instandhouding voorkomen worden. Welke negatieve effecten dat precies zijn, kan niet in een lijst opgesomd worden. Dat is afhankelijk van soort, locatie en aard van de ingreep. Om die bescherming toch enigszins concreet te maken, zijn per beschermingsregime een aantal verbodsbepalingen van kracht.

- **Beschermingsregime Vogels**

Alle van nature in Nederland in het wild levende vogelsoorten zijn beschermd volgens het beschermingsregime van de Vogelrichtlijn. Het gaat om ca. 700 soorten die van nature op het grondgebied van de Europese Unie voorkomen. In de praktijk betreft het alle soorten die in Nederland als broedvogel, standvogel, wintergast of doortrekker aanwezig kunnen zijn, in totaal ca. 290 soorten. Op alle vogels is het beschermingsregime van paragraaf 3.1 van de Wet Natuurbescherming van toepassing en betreft de volgende verbodsbepalingen:

- Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.
- Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen
- Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben
- Het is verboden vogels opzettelijk te (ver)storen tenzij de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort[1]

[1] *Afhankelijk van de betekenis van de lokale vogelpopulatie kan sprake zijn van een effect op de landelijke staat van instandhouding. Daarbij moet ook rekening worden gehouden met cumulatieve effecten op de landelijke staat van de soort. Het beschadigen van nesten tijdens het broedseizoen blijft verboden, maar het verstoren van vogels niet, tenzij er sprake is van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de betreffende soort.*

Voor de verstoring van broedende vogels en vogelnesten wordt geen ontheffing of vrijstelling verleend voor ruimtelijke inrichting of ontwikkeling en niet voor dwingende redenen van openbaar belang. Voor vogels geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Dat zijn:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora of fauna;
- voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt,
- om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan;

Van een (beperkt) aantal vogels is de nestplaats jaarrond beschermd. De jaarrond beschermde nestlocaties zijn alleen jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Voor de overige vogelsoorten geldt dat (opzettelijke) verstoring van broedende dieren is verboden. Buiten het broedseizoen mogen de nestplaatsen, zonder ontheffing, worden verstoord, mits dit geen niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende soort. Daarbij geldt geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. De meeste vogels broeden tussen medio maart en medio juli.

- **Beschermingsregime Habitatrichtlijnsoorten**

Deze soorten worden beschermd op grond van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn. De Europees beschermde soorten, niet vogels zijnde, bestaan uit soorten van de Habitatrichtlijn bijlage IV onderdeel a, inclusief het Verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt. Op deze soorten is het beschermingsregime van paragraaf 3.2 van de Wet Natuurbescherming (artikel 3.5, lid 1 (fauna) en lid 5 (flora)) van toepassing en betreft de volgende verbodsbepalingen:

- Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk[2] te doden of te vangen.
- Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.
- Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
- Het is verboden dieren opzettelijk te verontrusten.
- Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Voor soorten beschermd onder de Habitatrichtlijn (bijlage IV), het Verdrag van Bern (Bijlage I en II) of het Verdrag van Bonn (Bijlage I) kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;

---

[2] *In de Wet Natuurbescherming is bij meerdere verbodsbepalingen het "opzetvereiste" toegevoegd, in lijn met de artikelen van de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. Niet-opzettelijke handelingen waarbij de verbodsbepalingen overtreden worden, zijn niet verboden. Daarbij is echter van belang dat het Europees Hof van Justitie in zijn jurisprudentie heeft bepaald dat onder opzet ook voorwaardelijke opzet moet worden begrepen: "Daarvan is sprake als iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat zijn gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor een dier of plant…".*

- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;

- **Beschermingsregime "andere" beschermde soorten**

Dit betreffen "andere" soorten welke bescherming vanuit nationaal oogpunt behoeven. De andere, 'nationale' soorten staan vermeld in een bijlage van de wet die hoort bij artikel 3.10. Op deze bijlage staan soorten uit de soortgroepen zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten. Het betreft een limitatieve lijst waarvoor het beschermingsregime van paragraaf 3.3 van de Wet Natuurbescherming van toepassing is. Het beschermingsregime voor deze 'nationaal' beschermde soorten is geïnspireerd op de Habitatrichtlijn, maar zijn in sommige opzichten minder streng en gelden de volgende verbodsbepalingen:

- Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
- Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
- Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Het verbod om dieren opzettelijk te doden of te vangen en het verbod om vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of vernielen, is níet van toepassing op de bosmuis, huisspitsmuis of veldmuis, voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.
Voor de 'andere' (nationaal) beschermde soorten kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- de belangen die gelden voor soorten van de Habitatrichtlijn zoals hierboven beschreven;
- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
- ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied,
- in het algemeen belang van de betreffende soort.

- **Mitigatie en compensatie**

Negatieve effecten en daarmee een ontheffingsaanvraag kunnen worden voorkomen door voorafgaand aan het project mitigerende (=verzachtende) maatregelen op te stellen en uit te voeren. Indien dergelijke maatregelen kunnen worden getroffen waardoor negatieve effecten kunnen worden voorkomen, vindt geen overtreding van de verbodsbepalingen plaats. Voorbeelden van mitigerende maatregelen die een overtreding kunnen voorkomen zijn:

- het aanpassen van de werkvolgorde of uitvoeringsperiode
- het gebruik maken van andere werkapparatuur
- of de werkzaamheden faseren in ruimte en tijd

Voor een aantal soorten (23) kan met betrekking tot mitigerende maatregelen ten aanzien van (verstorende) werkzaamheden of activiteiten, worden gehandeld conform een soortenstandaard. In de soortenstandaard staan naast ecologische informatie van de betreffende soort ook de mogelijke maatregelen om effecten te voorkomen, te verminderen en/of te herstellen.

Als ondanks het treffen van mitigerende maatregelen niet kan worden voorkomen dat de verbodsbepalingen worden overtreden, is een ontheffing noodzakelijk. Een ontheffing kan mogelijk verleend worden, als door de maatregelen geen verslechtering van de staat van instandhouding van vogelsoort(en) optreedt en/of geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de overige Europees en nationaal beschermde soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.
Maatregelen die de effecten op de plek van handeling herstellen, zijn mitigerend van aard; maatregelen die de effecten voor de populatie opheffen door herstel of verbetering op een andere plek zijn compenserend van aard. In de soortenbescherming wordt, in tegenstelling tot de gebiedenbescherming, geen scherp onderscheid gemaakt tussen mitigerende en compenserende maatregelen. Belangrijk is dat de staat van instandhouding gegarandeerd wordt.

- **Vrijstelling**

Onder de Wet Natuurbescherming is niet altijd een ontheffing nodig bij handelingen met gevolgen voor beschermde plant- en diersoorten. In (veel) gevallen kunt u gebruik maken van een vrijstelling. Een vrijstelling is een uitzondering op een wettelijk verbod, die wordt vastgesteld voor een van te voren bepaalde categorie van gevallen. Er zijn verschillende vrijstellingen van de verboden voor beschermde soorten mogelijk, zoals provinciale verordeningen en gedragscodes.
In de Wet Natuurbescherming zijn voor beschermde soorten ook andere vormen van vrijstelling geïntroduceerd, zoals door middel van een ‘programmatische aanpak’. Een programmatische aanpak kan meerwaarde bieden, bijvoorbeeld bij de vormgeving van een actieve leefgebiedenbenadering op regionaal niveau voor soorten waarvoor dat in het licht van de internationale verplichtingen nodig is. Dit moet leiden tot een meer doelmatige aanpak en tegelijkertijd ruimte genereren voor economische en ruimtelijke ontwikkelingen. Via de programmatische aanpak moet dan zekerheid worden geboden dat het streven naar een gezonde populatie van de betreffende soort niet in het gedrang komt. De programmatische aanpak dient getoetst te zijn aan de criteria voor vrijstelling die voor de betreffende soort(en) is vastgesteld. Indien dat het geval is, kan sprake zijn van een vrijstelling. Overigens is ook een vrijstelling in de vorm van een ministeriële regeling mogelijk (artikel 3.11).

Ten aanzien van de ruimtelijke ordening en bestendig beheer is per provincie voor een aantal soorten een aparte vrijstellingslijst opgesteld. Het betreft veelal algemeen voorkomende soorten uit het beschermingsregime ‘andere’ beschermde soorten.

Bescherming Houtopstanden

Voor het vellen van bomen buiten de bebouwde kom in een houtopstand groter dan 10 are of een bomenrij van meer dan 20 bomen, dient dit tevoren te worden gemeld/aangevraagd en is de initiatiefnemer verplicht om hetzelfde areaal te herplanten[3]. De aanvraag dient als onderdeel van de omgevingsvergunning bij de betreffende gemeente te worden ingediend. Tevens is mogelijk om de aanvraag seperaat bij de provincie in te dienen. De provincie bepaalt welke gegevens bij een aanvraag/melding moeten worden aangeleverd.

[3] *De herplantplicht vervalt voor het vellen van een houtopstand in verband met realisatie van een Natura 2000-doel.*

Ontheffing, vrijstelling en/of vergunning

Bij werkzaamheden waarbij een schadelijk effect optreedt voor beschermde soorten of gebieden, is een vergunning, ontheffing of vrijstelling nodig op de in de wet gestelde verbodsbepalingen. Voor handelingen of activiteiten is een ontheffing van de verbodsbepalingen nodig indien:

- Er geen maatregelen mogelijk zijn om het overtreden van de verbodsbepalingen te voorkomen;
- Er geen vrijstelling geldt op grond van een provinciale verordening, gedragscode, beheerplan Natura 2000, programmatische aanpak of een ministeriële regeling.

Voor locatie gebonden ingrepen die in de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO) staan vermeld kan de ontheffingsaanvraag worden aangehaakt bij de omgevingsvergunning. Voor initiatieven die niet vallen binnen de activiteiten van een omgevingsvergunning (zoals activiteiten uit de Waterwet, mijnbouwwet etc.) geldt dat een aparte ontheffing in het kader van de Wet Natuurbescherming aangevraagd moet worden (naast een mogelijke watervergunning, ontgrondingsvergunning etc.). Als sprake is van een handeling met gevolgen voor beschermde soorten of gebieden waarvoor een omgevingsvergunning nodig is, is het tevens mogelijk dat de initiatiefnemer eerst apart een ontheffing en/of vergunning onder de Wet Natuurbescherming aanvraagt en daarna de omgevingsvergunning.

De gemeente is het bevoegd gezag voor de aanvraag van een omgevingsvergunning. Bij de omgevingsvergunning vindt de natuurtoestemming plaats in de vorm van 'Verklaringen van geen bedenking' (Vvgb). De 'Verklaring van geen bedenkingen' wordt onder de Wet Natuurbescherming afgegeven door de provincie (of in bijzondere gevallen door het Rijk) aan de gemeente. Als er geen Vvgb kan worden afgegeven door de provincie, kan de omgevingsvergunning niet verleend worden door de gemeente.
De eindverantwoordelijkheid voor de aan te leveren informatie ligt bij de aanvrager/initiatiefnemer. Gemeenten zijn als bevoegd gezag omgevingsvergunning er mede verantwoordelijk voor om te beoordelen of een aanvraag omgevingsvergunning compleet is.

Indien (vooraf) een aparte ontheffing soortenbescherming of vergunning gebiedsbescherming in het kader van de Wet Natuurbescherming aangevraagd wordt / moet worden, is de desbetreffende provincie het bevoegd gezag. De provincie zal vervolgens de aangeleverde gegevens toetsen en bepalen of een vergunning, ontheffing dan wel vrijstelling kan worden afgegeven en onder welke voorwaarden.

Een ontheffing (of een vrijstelling) wordt uitsluitend verleend, als voldaan is aan elk van de volgende drie cumulatieve voorwaarden:

- Geen andere bevredigende oplossing voor handen is;
- Sprake is van een in de wet genoemd belang (zie soortbescherming);
- Geen sprake is van verslechtering/afbreuk aan de staat van instandhouding van de soort.

Om te beoordelen of aan deze voorwaarden wordt voldaan zal de provincie een toetsing van de belangen en de alternatieven uitvoeren en een ecologische toetsing doen. De termijn voor het behandelen van een aanvraag bedraagt 13 weken met de mogelijkheid om dit eenmalig te verlengen met 7 weken.

Indien door een handeling of activiteit verbodsbepalingen overtreden worden, moet door de initiatiefnemer worden aangetoond dat er geen andere bevredigende oplossing(en) is, waardoor de verbodsbepalingen niet overtreden zullen worden. Bij andere oplossingen kan gedacht worden aan alternatieve locaties, een ander ontwerp of inrichting van het plan, of een andere uitvoering van de handelingen.

Bij de beoordeling of afbreuk wordt gedaan aan de staat van instandhouding mogen mitigerende en compenserende maatregelen betrokken worden. Uiteindelijk mag het verlenen van de ontheffing geen negatief effect hebben op het voorkomen van de soort. Het ecologische toetsingscriterium verschilt per beschermingsregime. Wettelijk verschilt het toetsingscriterium voor vogels van dat voor overige Europees en nationaal beschermde soorten. Europese jurisprudentie maakt echter duidelijk dat bij afwijkingen onder de Vogelrichtlijn ook gekeken moet worden naar de staat van instandhouding van de populatie vogels.

De staat van instandhouding van lokale populaties is meestal niet bekend. De status van de lokale populatie kan afwijken van de landelijke staat van instandhouding of landelijke trend. Hoe minder gunstig de trend en/of staat van instandhouding, des te strenger moet de beoordeling zijn of er toestemming voor de ontheffing kan worden verleend. Bij deze beoordeling moet rekening worden gehouden met cumulatieve effecten, dus ook met reeds verleende ontheffingen voor dezelfde populaties van de soort.